

Kúria végzés

Az ügy száma: Bfv.II.879/2017/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Katona Sándor a tanács elnöke
 . Krecsik Eldoróda előadó bírő
 . Feleky István bírő

Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. január 8.
Az ügy tárgya: kifosztás büntette

Terhelt (ek) : ... terhelt

Elsőfok: Budai Központi Kerületi Bíróság, 2016. május
10., nyilvános tárgyalás, 19.B.XI.614/2015/22. számú
ítélete

Másodfok: övárosi Törvényszék, 2017. február 8., nyilvános
ülés, 21.Bf.10210/2016/10. számú végzése

Harmadfok: —

Az indítvány előterjesztője: ... terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a kifosztás büntette miatt ... ellen folyamatban volt büntető ügyben a Budai Központi Kerületi Bíróság 19.B.XI.614/2015/22. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 21.Bf.10210/2016/10. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2016. május 10-én meghozott

és kihirdetett 19.B.XI.614/2015/22. számú ítéletében ... terheltet bűnösnek mondta ki kifosztás büntetében, mint bűnsegédet [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont, (2) bekezdés b) pont].

- [2] Ezért, továbbá - a próbára bocsátás megszüntetése folytán - az 1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő lopás vétsége miatt őt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [3] A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A terhelt által előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.

Rendelkezett a magánfél által előterjesztett polgári jogi igényről, valamint a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelről.

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletét az ügyész tudomásul vette, az ítélet ellen a terhelt és védője felmentésért jelentett be fellebbezést. A másodfokú bíróság nyilvános ülésén a terhelt védője a fellebbezés irányát megváltoztatva azt enyhítést célzóan tartotta fenn.
- [5] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. február 8-án tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 21.Bf.10210/2016/10. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a terhelt által helyesen előzetes fogvatartásban töltött időt tekintette beszámítotttnak a kiszabott szabadságvesztésbe.
- [6] A felülvizsgálati indítvánnyal érintett irányadó tényállás szerint ... terhelt az eljárás során ismeretlenül maradt két társával 2014. április 8. napján 14:30 és 15:15 közötti időben megjelent a 79 éves, lakásából 2012. év óta ki nem mozduló, napjainak nagyobb részét az ágyban fekvéssel töltő, napi rendszerességgel gondozásra szoruló, önálló életvitelre képtelen ... sértett ... szám alatti lakásánál, majd az időskorú sértettel a választások eredményét szóba hozva beszélgetést kezdeményeztek, illetve magukat a vízművek alkalmazottjának kiadva bebocsátást kértek. Ezt követően a sértett beengedte őket a lakásba, ahol az egyik ismeretlen elkövető a sértett szobájából pontosan meg nem állapítható értékű ékszereket (2 db köves arany fülbevalót, arany karkötőt, arany pecsétgyűrűt, köves aranygyűrűt, és egy ólomkristály tálat), valamint 260.000 forint összegben készpénzt tulajdonított el. Ezen idő alatt - társuk cselekményének zavartalan végrehajtását biztosítva - ... terhelt és a másik ismeretlenül maradt személy a sértettet a konyhában szóval tartotta. A sértett unokája időközben hazatért, így megszakította a terhelt és társai cselekményét, akik az addig összegyűjtött értékekkel együtt sietősen távoztak ... lakásából.
- [7] ... sértett unokája az elkövetők után futott, majd a helyszínről menekülve távozni szándékozó személyek közül Sztojka Anitát a 2. emeleten feltartóztatta, és egy sarokba beszorította, majd a rendőrség kiérkezéséig őt a helyszínen visszatartotta. A terhelt

két társának a helyszínről sikerült elmenekülnie.

- [8] A bűncselekménnyel okozott, pontosan meg nem határozható összegű, 260.000 forintot meghaladó, de legfeljebb 500.000 forint kár nem térült meg.
- [9] **II.** A jogerős határozat ellen ... terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapított okból.
- [10] A felülvizsgálati indítvány indokai szerint a terhelt terhére megállapított bűnsegédként elkövetett kifosztás büntette a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került értékelésre, az csupán lopás vétségének megállapítására alkalmas, ehhez igazodóan pedig az alkalmazott joghátrány törvénysértően eltúlzott. A törvénysértő minősítés alátámasztásaként a védő hivatkozott a BH 2016.166. számú eseti döntésben foglaltakra, miszerint „Nem a kifosztás büntettét, hanem a lopás - elkövetési értéktől (is) függő - szabálysértési, vétségi vagy büntetési alakzatát valósítja meg az elkövető, ha a vagyoni értékkel bíró dolgot vagy dolgokat nem az alvó állapota miatt védekezésre képtelen sértett közvetlen testi közelségéből veszi el.”
- [11] Ezért a támadott határozatok megváltoztatását, a terhelt kifosztásként értékelt cselekményének a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett lopás vétségére történő átminősítését, és erre tekintettel a kiszabott büntetés jelentős enyhítését indítványozta.
- [12] A Legfőbb Ügyészség átiratában a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta (BF.897/2017.).
- [13] A kifejtettek szerint a történeti tényállás, illetve a jogi indokok körében tett tények alapján a kifosztás büntettének a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja szerinti elkövetési magatartással megvalósított fordulata aggálymentesen megállapítható.
- [14] A cselekmény sértettje évek óta nem hagyta el a lakást, az idő nagy részét ágyban tölti, mozgásképtelensége a tárgyaláson történő megjelenését, illetve a nyomozó hatóság előtti megjelenését is kizárta, míg mentális állapotának zavartságát egyértelműen igazolja a három idegen személynek együgyű valótlanlanságon alapuló indokkal történő kritikátlan beengedése. Az tény, hogy a megadott és a vízellátással kapcsolatos valótlan látogatási indok ellenére a lakás szoba helységébe történő bemenetel fel sem tűnt a sértettnek, mint ahogy a terhelti bűnös szándékot a mentálisan ép hozzátartozó nyomban felismerte.
- [15] A terhelti tudattartamra - a sértettnek a bűncselekmény felismerésére, illetve elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes voltának felismerésére - egyértelmű következtetés vonható le abból a terhelti magatartásból is, hogy az ép tudatú és a bűnös szándékot nyomban felismerő hozzátartozó megjelenésekor haladéktalanul távozni kívántak a helyszínről, tudva a lelepleződés következményeit. A védelmi érvekkel szemben nem feltétele az elkövetésnek a testi

örizetből, avagy közvetlen közelből történő elvétel, pusztán az adott sértetti állapot felismerése és felhasználása.

- [16] A terhelt terhére megállapított cselekmény jogi minősítése mindezekre tekintettel összhangban áll a büntető anyagi jog szabályaival, és törvényes a terhelttel szemben alkalmazott büntetés is. Ily módon a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok nem állapítható meg.
- [17] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a védő felülvizsgálati indítványának ne adjon helyt, és a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.
- [18] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [19] **II/1.** A Kúria a határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423.§ (4)-(5) bekezdés] bírálta felül.
- [20] Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.
- [21] A Kúria mindenekelőtt abból indult ki, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén van lehetőség. A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja az anyagi jogszabálysértésekre alapított felülvizsgálati okokat határozza meg, míg az (1) bekezdés c) pontja az abszolút eljárási szabálysértések esetén biztosítja a felülvizsgálati lehetőséget. Az eljárási törvény szerint a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható.
- [22] A terhelt védője felülvizsgálati okként a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozott.
- [23] A b) pont értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.
- [24] A felülvizsgálati indítvány ilyen anyagi jogi szabálysértésre hivatkozott, amikor azt állította, hogy az eljáró bíróságok törvénysértően minősítették a terhelt - 2. pont alatti - cselekményét bűnsegédként elkövetett kifosztás büntettének [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont, (2) bekezdés b) pont], a helyes minősítés ugyanis bűnsegédként elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont].
- [25] A Kúria a büntető anyagi jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati indítványt az alábbi okokból nem találta alaposnak.
- [26] A Btk. 366. § (1) bekezdése értelmében kifosztást az követi el, aki

idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett

a) úgy vesz el mástól, hogy evégből lerészegíti, vagy bódult állapotát idézi elő,

b) az általa más bűncselekmény elkövetése során alkalmazott erőszak, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása alatt álló személytől vesz el, vagy

c) védekezésre képtelen, illetve a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személytől elvesz.

[27] A Btk. 366. §-ában szabályozott kifosztás védett jogi tárgya tehát a tulajdonjog és a cselekvési szabadság. A kifosztásnak a törvényi szabályozás értelmében három alapesete van, melyek a hivatkozott § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában kerültek meghatározásra. A kifosztás mindhárom alakzatának közös elkövetési magatartása a dolog elvétele.

[28] A harmadik alapeset speciális passzív alanya az a védekezésre képtelen személy, akinek nem a tettes idézte elő ezt az állapotát. Ugyanakkor újként került a törvénybe a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy mint speciális passzív alany. E tényállási elemnek az a jelentés adható, hogy a passzív alany az itt körülírt helyzeténél fogva csak korlátozottan képes a dolog elvételének felismerésére vagy elhárítására.

[29] Az irányadó tényállásban rögzítettek alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság egyetértésével, hogy az ügy sértettje egy idős, 79 éves asszony, aki 2012. óta nem hagyta el a lakását, aki a laikus számára is felismerhetően mentális zavarokkal terhelt, önálló életvitelre nem képes, napi szinten gondozásra szoruló személy, aki egészségügyi állapotánál fogva a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes állapotban volt. Helyesen foglaltak állást az eljáró bíróságok abban is, hogy ennek a kérdésnek az eldöntése nem szakértői kérdés, hanem miután büntetőjogi fogalomról van szó, teljes mértékben bírói mérlegelés tárgya, a lefolytatott bizonyítási eljárás során felmerült körülmények mérlegelése alapján kell állást foglalni ezen elkövetői magatartás fennforgásáról.

[30] A Kúria szerint - egyetértve a Legfőbb Ügyészség álláspontjával - a körülményekből egyértelműen megállapítható, hogy a terhelt és társai észlelték az adott sértetti állapotot, tudattartalmuk ezt átfogta, cselekményüket ennek ismeretében hajtották végre. Ezt támasztja alá, hogy amikor a sértett ép tudatú unokája a lakásban megjelent, a lebukás veszélyétől tartva sietősen távoztak a lakásból az addig összegyűjtött tárgyakkal.

[31] A Kúria megállapítja, hogy miután a sértett - az eljáró bíróságok megállapítása szerint - koránál, egészségügyi állapotnál fogva a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes állapotban volt, ebből fakadóan nem volt abban a helyzetben, hogy dolgainak elvételét megakadályozza. Állapotát nem a terhelt idézte elő, ezért cselekménye nem rablás bűncselekményét valósítja meg, ugyanakkor e

körülmény cselekményét a lopás bűncselekményéből kiemeli.

- [32] Ezért nem találta alaposnak a Kúria a terhelt védőjének okfejtését a cselekmény lopásként való minősülése tekintetében. A cselekmény kifosztásként minősülésének alapvető feltétele ugyanis a sértett állapotának felismerése, kihasználása. Az, hogy az elvételt képező tárgy, illetve tárgyak nem a sértett testi őrizetéből, vagy közvetlen közeléből kerülnek eltulajdonításra, ez nem eredményezi, eredményezheti a törvényi tényállás értelmezése alapján a cselekmény enyhébb minősülését. A döntő az, hogy a bűncselekmény megvalósítását a sértett állapota teszi-e lehetővé, vagy legalábbis jelentős mértékben megkönnyíti-e.
- [33] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy ... terhelt cselekményének bűnsegédként elkövetett kifosztás büntette szerinti minősítése törvényes. Ezért a törvényes minősítés megváltoztatására nem kerülhetett sor.
- [34] **II/2.** A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénytörő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénytörő büntetés kiszabására. Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.
- [35] A Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálatra figyelemmel a Kúria azt is megállapította, hogy az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróságok nem követtek el a fenti törvényhely szerint értelmezhető eljárási szabálysértést.
- [36] A Kúria mindezekre figyelemmel a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján ... terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [37] A felülvizsgálati eljárás során a kirendelt védő közreműködésével felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2018. január 8.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k.
előadó bíró, Dr. Felek István s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
Lévai Viktória
tisztviselő